

NUORISOTYÖNOHJAAJAN TESTAMENTTI

– nuorisotyönohjaajajeni haastattelututkimus

Lasse Kuusisto & Rami Laaksonen

Opinnäytetyö, syksy 2017

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan koulutusohjelma

Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön

suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) +

kirkon nuorisotyönohjaajan

virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Kuusisto, Lasse & Laaksonen, Rami. Nuorisotyönohjaajan testamentti – nuorisotyönohjaajasenioreiden haastattelututkimus. Helsinki, syksy 2017, 48 s. 1 liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, Sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyömme tavoitteena oli saada laajempi ymmärrys nuorisotyönohjaajan ammatista ja sen historiasta. Tavoitteena oli myös kerätä kirkon nuorisotyöstä hiljaista tietoa, joka tallennettiin Kasvatuksen ja Nuorisotyön Asiantuntijoiden liitto KNT ry:n varastoon sekä Nuoperiin eli nuorisotyön perinnön tallentamiskeskukseen.

Työ tehtiin kvalitatiivisena tutkimuksena ja aineisto kerättiin tutkimukseen haastattelemalla viittä nuorisotyönohjaajasenioria, joista jokainen oli tehnyt yli 30 vuoden uran kirkon kasvatustyössä. Haastattelumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Haastattelut nauhoitettiin, litteroitiin ja litteroitu teksti analysoitiin teemoittelemalla.

Nuorisotyönohjaajaseniorit pitivät haastatteluissa tärkeinä asioina työssään muun muassa muita ihmisiä, työn sisältöjä ja työn merkitystä nuorten perheille. Keskeisiä tuloksia työn muutokseen liittyen olivat muutokset nuorten maailmassa ja muutokset leirityön olosuhteissa. Nuorisotyönohjaajaseniorit kehittivät nuorempia kollegoita tekemään töitä omana itsenään ja omia vahvuuksiaan hyödyntäen sekä pitämään itsestään huolta henkisesti, fyysisesti sekä hengellisesti.

Opinnäytetyömme on uuden tutkimusalueen avaus ja jättää jäljelle vielä todella paljon mahdollisuuksia tuleville tutkimuksille. Aineistoa ja haastateltavia on paljon jäljellä, joten samankaltaisen tutkimuksen voi tehdä vielä monesta eri näkökulmasta.

Asiasanat: kirkon nuorisotyö, kristillinen kasvatusta, kirkon nuorisotyön historia, hiljainen tieto, kvalitatiivinen tutkimus, teemahaastattelu, kirkon nuorisotyönohjaaja, nuorisotyönohjaajaseniori

ABSTRACT

Kuusisto, Lasse & Laaksonen, Rami. The Testament of church youth worker – senior church youth workers' interview survey. Helsinki, Autumn 2017, 48 p. 1 appendice. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services

The goal of this thesis was to gain better understanding of youth work as a profession and the history of youth work. We also aimed to collect tacit knowledge which is archived in the union of church youth workers KNT and at the library of youth work's history in University of Turku.

The thesis was conducted as a qualitative research and the materials were collected by interviewing five retired youth workers with more than 30 years of experience each. For the interviews, focused interview was used since it is a suitable method dealing with distant and sensitive topics. The interviews were recorded, transcribed and the transcript was analyzed using predetermined themes.

The important aspects in the work that the retired youth workers expressed were family, co-workers, the nature of the work and the meaning of the work for the youth and their families. The interviewees also brought up changes in the work such as changes in the world of youth and the acquisitions or improvements of camping centers. The interviewees encouraged their younger colleagues to work as their own personalities and utilize their own abilities. According to the interviewees, it is important to take care of one's physical, mental and spiritual health and wellbeing.

Our thesis initiates a brand-new area of research and leaves several possibilities for future research. There are people who can be interviewed and material to be analyzed using different methods and perspectives.

Key words: church youth work, christian education, the history of church youth work, tacit knowledge, focused interview, youth worker, retired youth worker

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 KIRKKO JA KIRKON NUORISOTYÖ	7
2.1 Kirkon nuorisotyö.....	7
2.2 Kristillinen kasvatus	8
2.3 Kirkon nuorisotyönohjaaja	11
2.3.1 Koulutuksen historia.....	12
2.3.2 Kirkon nuorisotyön historiaa.....	12
3 HILJAINEN TIETO	17
3.1 Hiljaisen tiedon hankkeen synty	17
3.2 Ei vielä kiveen hakatut – kirkkohallituksen historianankeräys.....	18
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	20
4.1 Tutkimuksen tavoitteet	20
4.2 Aineiston keruu ja analyysimenetelmät	21
4.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	24
5 TUTKIMUSTULOKSET	26
5.1 Tärkeät asiat työssä	26
5.1.1 Ihmiset	26
5.1.2 Työn sisältö.....	27
5.1.3 Onnistumisen kokemukset, kutsumus ja terveys	28
5.1.4 Työn merkitys lapsen ja nuoren perheelle	29
5.2 Työssä tapahtuneet muutokset	30
5.2.1 Työn sisällölliset muutokset	30
5.2.2 Muutokset leirityössä	32
5.2.3 Nuorten maailmaan liittyvät muutokset	33
5.2.4 Muutokset yhteiskunnassa ja seurakunnan taloudessa	33
5.2.5 Iän karttuminen	33
5.3 Perintö.....	34
5.3.1 Itsestä huolehtiminen työssä.....	34
5.3.2 Työkaluja ja -menetelmiä	35

5.3.3 Hengellisyys.....	36
5.3.4 Tulevaisuuden haasteita kirkon nuorisotyössä	36
6 POHDINTA	38
6.1 Johtopäätökset.....	38
6.2 Jatkotutkimukset.....	41
6.3 Jokainen tarina ansaitsee tulla kuulluksi.....	42
LÄHTEET	44
LIITE 1	46

1 JOHDANTO

Nuorisotyönohjaajan ammatti on melko tuore. Tämä opinnäytetyö antoi mahdollisuuden kohdata niitä ihmisiä, jotka ovat raivanneet tietä kirkon nuorisotyölle sen alkuaikoina ja kehittäneet sitä vuosien saatossa. Kirkon nuorisotyön historiaa on aikaisemmin taltioitu, mutta tutkimuksia kyseisestä materiaalista ei ole vielä tehty. Opinnäytetyömme yhteistyötahona on kirkkohallitus, jossa havahduttiin siihen, että kirkon kasvatustyön kentältä eläköityy paljon työntekijöitä, joiden mukana jää pois paljon tietoa.

Tutkimuksessamme kerätyt haastattelut tallennetaan kirkkohallituksen historiankeräyshankkeeseen sekä Turun yliopiston Nuoperiin eli Nuorisotyön perinteen tallentamiskeskukseen. Tutkimuksemme tuloksia voi käyttää tulevien tutkimusten vertailukohtana. Lukija voi myös peilata haastateltujemme kokemuksia omiinsa ja ammentaa tietoa työntekijöiltä, joista kaikki ovat tehneet yli 30 vuoden uran kirkon kasvatus- ja nuorisotyössä. Kirkkohallituksen historiankeräykseen on kerätty haastatteluaineistoa, jota olisimme voineet käyttää tutkimusmateriaalina, mutta tahdoimme kerätä aineistomme itse, jotta pääsemme kohtaamaan näitä senioreita.

Tutkimuskysymyksemme ovat seuraavat:

- Mitkä asiat ovat olleet tärkeitä työssä?
- Miten työ on muuttunut uran aikana?
- Mitä seniori haluaa sanoa nuoremmille nuorisotyönohjaajille?

Nuorisotyönohjaaja-ammatti on murroksessa. Koulutus on muuttunut merkittävästi sen muututtua korkeakoulupohjaiseksi vuonna 1996. Yhtenä motiivinamme oli päästä kuulemaan ajatuksia näiltä ihmisiltä, joiden koulutusjuuret ovat erilaiset. Uramme aikana jossain kohtaa tulee kuitenkin piste, jossa opistotaustaisia nuorisotyönohjaajia ei enää ole kentällä.

Tässä on heidän puheenvuoronsa. Tämä on nuorisotyönohjaajan testamentti.

2 KIRKKO JA KIRKON NUORISOTYÖ

Suomen evankelis-luterilainen kirkko on määritellyt tehtäväkseen kutsua ihmisiä Jumalan yhteyteen sekä rohkaista välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta (Kohtaamisen kirkko – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnallinen suunta vuoteen 2020, 15). Kirkko määrittelee arvoikseen uskon, toivon ja rakkau- den, jotka pohjautuvat Raamatun tekstiin (Kohtaamisen kirkko – Suomen evan- kelis-luterilaisen kirkon toiminnallinen suunta vuoteen 2020, 16; 1. Kor. 13). Tam- mikuun 2017 alussa Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuului 71,9% väes- töstä, kun vielä 1980-luvulla yli 90% kuului kirkkoon (Suomen ev. lut. kirkko i.a).

Kirkon keskeisiin toimintoihin kuuluu muun muassa jumalanpalveluselämä, toimi- tukset, nuorisotyö sekä diakonia (Suomen ev. lut. kirkko i.a).

2.1 Kirkon nuorisotyö

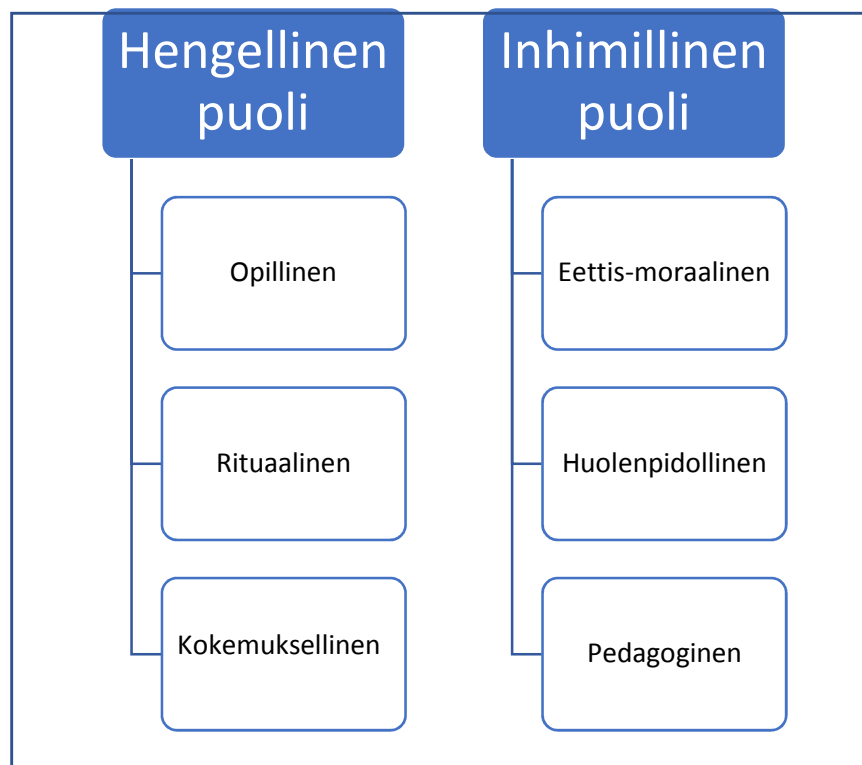
Kirkon nuorisotyö jaetaan usein kolmeen alueeseen: varhaisnuorten, nuorten ja nuorten aikuisten parissa tehtävään työhön. Varhaisnuorisotyö käsittää 7–14 - vuotiaat, nuoret käsittävät 15–18 -vuotiaat ja nuorten aikuiset 19–29 -vuotiaat. Keskeisiä työmuotoja varhaisnuorten parissa on kerhotyö sekä leiri- ja retkitoi- minta. Merkittävää työtä on myös partiotoiminta sekä pyhäkoulu, joka vetää kou- luikäisiäkin lapsia, vaikka kohderyhmä on nuorempaa. (Launonen 2007a, 7.)

Varsinaisen nuorisotyön keskiössä on rippikoulu, johon yhä edelleen suurin osa 15-vuotiaista osallistuu. Rippikoulun jatkumona toimii isostoiminta, jonne 2000- luvun alussa osallistui kolmannes rippikoulun käyneistä. Leirimuotoinen rippi- koulu yleistyi 1980-luvulta alkaen. (Launonen 2007a, 8.) Vuonna 2016 rippikou- lun kävi 85,8% kunnan 15-vuotiaista (Suomen ev. lut. kirkko i.a.).

2.2 Kristillinen kasvatus

Kristillinen kasvatus on käsitteenä monimutkainen, sillä sen voi tulkita hyvin monella tavalla. Ei ole siis yhtä oikeaa tapaa määritellä, mitä on kristillinen kasvatus. Eri tulkinnoista löytyy kuitenkin tiettyjä samankaltaisuuksia, kuten kasvatuksen käsitteet: intentionaalisuus, normatiivisuus ja vuorovaikutuksellisuus. Näillä käsitteillä pyritään kuvaamaan sitä, että kasvatuksella on jokin tarkoitus tai suunta, mihin halutaan mennä, eli intentionaalisuus. Sillä on arvot, joita noudatetaan eli normatiivisuus ja sitä toteutetaan kasvattajan ja kasvatettavan välisessä suhteessa eli vuorovaikutuksellisuus. (Muhonen & Tirri 2008, 64.)

Muhonen ja Tirri kuvaavat kristillistä kasvatusta kristinuskon arvoihin sitoutuvana kasvatustyönä, jossa kasvattajan ja kasvatettavan välille rakentuu pedagoginen suhde. Kristillisen kasvatuksen tavoitteena on tukea ihmisen kasvua. (Muhonen & Tirri 2008, 77.) Kristillistä kasvatusta voidaan kuvata Muhosen ja Tirrin esittämien kuuden ulottuvuuden avulla (Taulukko 1).

Taulukko 1. Kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet (Muhonen & Tirri 2008, 77)

Muhosen ja Tirrin esittämät kuusi ulottuvuutta ovat opillinen, rituaalinen, kokemuksellinen, eettis-moraalinen, huolenpidollinen sekä pedagoginen. Nämä ulottuvuuden jaetaan esitetyssä mallissa hengelliseen puoleen ja inhimilliseen puoleen. Kaikki ulottuvuudet ovat yhteydessä toisiinsa, joten hengellistä ja inhimillistä puolta on mahdotonta erottaa toisistaan. (Muhonen & Tirri 2008, 77.)

Opillinen ulottuvuus tarkoittaa kristinuskoon liittyvien oppien ja uskomusten välittämistä. Keskeisessä roolissa opillisessa ulottuvuudessa on Raamatun kertomukset, joiden avulla voidaan käsitellä elämänkysymyksiä tämän päivän ihmisen näkökulmasta. Kristillisen perinteen ylläpitäminen ja eteenpäin opettaminen sekä kristityn identiteetin vahvistaminen kuuluvat opilliseen ulottuvuuteen. (Muhonen & Tirri 2008, 78.)

Rituaalinen ulottuvuus pitää sisällään tavat ja perinteet, kuten rukouksen, veisut, virret, jumalanpalveluselämän ja kirkkovuoden seuraamisen. Tähän ulottuvuuteen liittyy tiedollinen näkökulma, joka auttaa ymmärtämään tapoja ja perinteitä sekä toinen näkökulma, jossa rituaalit tarjoavat yhteisiä kokemuksia ja turvallisuutta. Tämän ulottuvuuden kautta lapsi, joka ei opillista puolta ymmärtäisikään, voi päästä osalliseksi uskonnosta. (Muhonen & Tirri 2008, 78–79.)

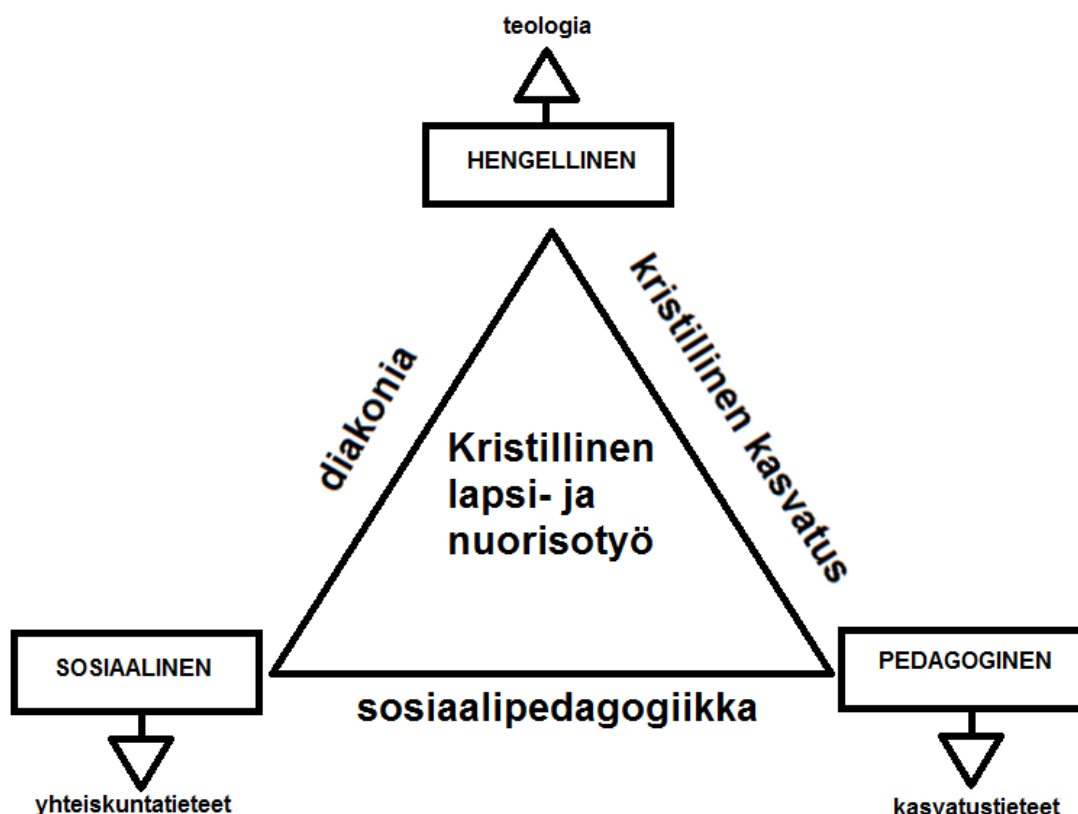
Kokemukselliseen ulottuvuuteen kuuluu kasvatussuhteen emotionaalinen ilmapääpiiri sekä Jumalan rakkaus ja läsnäolo. Tässä ulottuvuudessa tarkoitus on tarjota kokemus turvallisesta ja rakastavasta Jumalasta ja siten luoda luottamus elämään. Tässä kristillinen kasvatus eroaa uskontokasvatuksesta, kun tässä otetaan huomioon ihmisen tarve olla yhteydessä Luojaansa, kun uskontokasvatus voi olla sellaista, jossa pyritään pääpainoisesti viedä opillista puolta eteenpäin. (Muhonen & Tirri 2008, 79.)

Kristilliseen kasvatukseen kuuluu myös eettis-moraalinen ulottuvuus, joka pitää sisällään kristilliset arvot, eettiset periaatteet ja moraalisen toiminnan. Rakkauden kaksoiskäsky sekä kultainen sääntö ovat keskeisiä ohjeita kristillisessä etiikassa. Tämä ei tarkoita pelkkää saarnaa, miten asiat tulisi tehdä vaan aidosti yhdessä

elämistä niin, että nämä arvot toteutuvat käytännössä. Mallioppiminen on erityisellä paikalla tässä ulottuvuudessa. (Muhonen & Tirri 2008, 79–80.)

Huolenpidollinen ulottuvuus on lapsen huomioimista kokonaisvaltaisesti. Kristillinen kasvatus tapahtuu pedagogisessa suhteessa kasvattajan ja kasvatettavan välillä. Turvallinen ilmapiiri, huolenpito ja rakkauden osoittaminen kuuluvat siihen. (Muhonen & Tirri 2008, 80.)

Pedagoginen ulottuvuus lukeutuu kristilliseen kasvatukseen, koska kristillinen kasvatus on normatiivista ja intentionaalista eli sillä on arvolähtökohdat ja tavoitteet. Kristillisen kasvatuksen toteutustavat, menetelmät ja taustalla vaikuttavat lähtökohdat kuuluvat pedagogiseen ulottuvuuteen. (Muhonen & Tirri 2008, 81.) Kerronta ja keskustelu ovat esimerkkejä perinteisistä kristillisen kasvatuksen menetelmistä (Ahteenmäki-Pelkonen 1993, 20).

Taulukko 2. Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön ulottuvuudet (Launonen 2007b, 86).

Launonen kuvaa kristillistä lapsi- ja nuorisotyötä taulukon 2 mukaisen kolmion mukaan. Launosen mukaan nämä kolme ulottuvuutta – sosiaalinen, pedagoginen ja hengellinen – näkyvät kirkon kasvatustyössä. Sosiaaliseen ulottuvuuteen kuuluu osallisuus, syrjäytymisen ehkäisy ja lähes kaikki ryhmien ja yhteisöjen toiminta. Pedagogiseen ulottuvuuteen lukeutuu kasvattaminen ja opettaminen. Hengelliseen ulottuvuuteen kuuluu usko ja sen harjoittaminen. Lisää käsitteitä kolmioon tulee, kun sosiaalisen ja pedagogisen väliin syntyy sosiaalipedagogiikka, sosiaalisen ja hengellisen väliin diakonia sekä pedagogisen ja hengellisen väliin kristillinen kasvatustyö. Työssä nämä ulottuvuudet näyttäytyvät joskus niin, että jokin ulottuvuus saattaa korostua, toisinaan useampi ulottuvuus. (Launonen 2007b, 85–86.)

2.3 Kirkon nuorisotyönohjaaja

Nuorisotyönohjaaja on seurakunnan palveluksessa toimiva henkilö, jonka työn kohteiksi mainitaan lapset, nuoret, heidän perheensä ja nuoret aikuiset. Keskeisiksi työtehtäviksi mainitaan yksilöiden ja ryhmien kohtaamiset sekä leirit ja retket. Nykyään nuorisotyönohjaajan virkaan valmistutaan suorittamalla 210 opintopisteen sosionomi- tai yhteisöpedagogitutkinto, joka sisältää 90 opintopistettä kirkollisia opintoja. (Kirkon nuorisotyönohjaajan koulutuksen vaiheet 2010.)

Kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosaamista kuvataan kokonaisuutena, johon kuuluu neljä osaa: hengellisen työn osaaminen ja arvo-osaaminen, pedagoginen osaaminen, organisaatio- ja kehittämisosaaminen sekä yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Hengellisen työn osaamisen ja arvo-osaamisen alle lukeutuu muun muassa kristinuskon keskeisen sisällön tunteminen sekä diakoninen ja sielunhoidollinen osaaminen. Pedagogiseen osaamiseen kuuluu muun muassa kristillisen kasvatuksen ja kasteopetuksen osaaminen, kasvun tukeminen, ohjaaminen, opettaminen ja kouluttaminen. Yhteisöllisen ja yhteiskunnallisen ulottuvuuden alle menee muun muassa sosiaalipedagoginen osaaminen, kulttuurin ja perinteiden tunteminen sekä verkostotyö. Organisaatio ja kehittämis-

osaamisen alle menee muun muassa työn koordinointi ja organisointi, prosessi-osaaminen, tutkiva työote sekä persoonallinen ja ammatillinen kasvu. (Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaaminen.)

2.3.1 Koulutuksen historia

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyönohjaajien koulutus alkoi vuonna 1949, kun kirkon keskushallinnolta tuli päätös ja toimeksianto aloittaa koulutus. Järvenpään Seurakuntaopisto ja Karjaan Lärkkullastiftelsens folkakademi saivat tunnustuksen kirkon omina koulutuslaitoksina. 1950-luvulla Kauniaisissa Raamattuopisto sekä Helsingissä Raamattukoulu alkoivat kouluttaa nuorisotyöntekijöitä ja 1960-luvulla myös Partaharjun Opisto, Sisälähetysseuran Opisto, Raudaskylän Opisto ja Helsingin Evankelinen Kansankorkeakoulu aloittivat omat koulutuksensa. Vuonna 1965 kirkon keskushallinto ryhtyi yhtenäistämään ja valvomaan koulutusta. Kolmen vuoden opetussuunnitelmaan siirryttiin vuonna 1977, toisen asteen opintolinjaksi 1987 ja vuonna 1996 nuorisotyönohjaajien koulutus siirrettiin ammattikorkeakouluun. (Launonen 2004, 17.)

1990-luvun alussa tehdyssä tutkimuksessa tehtiin havaintoja opistojen eroista. Kirkkososiologisen tiedon merkitystä painottivat hieman Luther-Opiston ja Sisälähetysseuran kasvatit. Suomen Raamattuopistosta ja Helsingin Raamattukoulusta valmistuneet painottivat uskonelämän johdattajan ja julistajan ammattiroolia, kun Luther-opistossa ja Raudaskylän opistossa se oli vähäisempää. Suomen Raamattuopiston kasvattien painotus oli hengellisessä tehtävässä, kun Helsingin Evankelisen Opiston väelle painotusta oli siinä vähiten. Sisälähetysseuran opiston sekä Luther-opiston nuorisotyönohjaajat kokivat merkittävänä ihmisen mielenterveyteen liittyvän tiedon sekä poliittisen ja sosiaalipoliittisen tiedon. (Launonen 2004, 18.)

2.3.2 Kirkon nuorisotyön historiaa

Kirkon nuorisotyön juuret ovat pyhäkoulutoiminnassa, jota englantilainen Robert Raikes käynnisti 1700-luvulla. Suomessa pyhäkouluja pidettiin papiston toimesta,

jotta lapset ja nuoret eivät toimeettomuudessaan kokeilisi yhteiskunnan normeja ja rajoja. 1800-luvun jälkimmäisellä puoliskolla pyhäkoulutyö kasvoi esimerkiksi Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Kaupungistuvassa yhteiskunnassa syyt olivat sosiaaliset ja havaittiin, että lapset ja nuoret olivat alttiita erilaisille vaaroille. (Launonen 2008, 223–224.)

1800-luvun loppupuolella suomalainen pyhäkoulutoiminta alkoi saada hartaushetken piirteitä ja Suomen Evankelis-luterilainen Pyhäkouluyhdistys sai alkunsa vuonna 1888. Samoihin aikoihin syntyneet Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys eli NMKY ja Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys eli NNKY toivat Suomeen uusia lapsi- ja nuorisotyön muotoja. NMKY perusti paikallisyhdistykset vuonna 1888 Joensuuhun ja vuonna 1889 Helsinkiin. Osa papistosta vastusti yhdistystoimintaa, koska he pelkäsivät nuorten menettävän perhe- ja seurakuntayhteyden. (Launonen 2004, 49-50.) 1900-luvun alussa ajateltiin, että kirkon nuorisotyön tekemiseen voisi kehittää koulutuksen. Muun muassa papit, opettajat ja ylioppilaat olivat toimineet vapaaehtoisina NMKY:n nuorisotyössä, mutta vuoden 1906 alussa pidettiin ensimmäinen kurssi, jossa koulutettiin työhön. Kurssi oli Tukholmassa järjestetty kaksipäiväinen sihteerikoulutus. Sihteerien koulutuksella oli kuitenkin vaikea työllistyä, joten NMKY:n koulutus vesittyi aika pian. (Launonen 2004, 53.) Vuonna 1919 syntyi Suomen kirkon Seurakuntatyön Keskusliitto, jonka tehtävä oli kehittää seurakuntaelämää ja se aloittikin sitten vapaaehtoisten koulutuksen seurakunnan työhön. (Launonen 2004, 54.)

Suomen sisällissota vuonna 1918 repi maata kahtia ja jätti syvät haavat, jotka vaikuttivat vielä pitkään. Kirkko ja sen työ nähtiin vahvasti oikeistolaisena eikä työläisiä juurikaan tavoitettu tai edes pyritty tavoittaa. (Porkka 2008, 159.) 1930-luvulla annettiin tuomiokapitulien toimesta kannustus käynnistää oma nuorisotyö (Porkka 2008, 160). 1930-luvun nuorisotyö kirkossa ei juurikaan poikennut muusta seurakunnan työstä ja sitä kuvattiin myös ankaraksi ja tiukaksi. Vuonna 1933 Helsingissä järjestettiin ensimmäiset Kirkon Nuorisopäivät, joiden tavoitteena oli koota yhteen kirkon eri nuorisopiirit. Siinä epäonnistuttiin, sillä paikalla oli vain Suomen Nuorten Kristillisen Liiton eli SNKL:n lisäksi Suomen Kristillinen ylioppilasliike ja seurakuntien nuorisotyö, kun heränneet ja evankeliset jäivät

pois. (Kallinen & Huttunen 2005, 299.) Kirkon nuorisopäivät kuitenkin kasvoimaan suurimmaksi nuorisotapahtumaksi (Kallinen & Huttunen 2005, 299–300).

Vuonna 1919 tuli ensimmäisen kerran piispainkokouksesta kaikkia seurakuntia velvoittava ohje rippikoulusta. Ohjeessa rippikoululaisen tuli olla 15-vuotta täyttänyt ja hänellä piti olla tyydyttävä sisälukutaito, tyydyttävä raamatunhistorian, Vähä katekismuksen ja kristinopin pääkohtien tuntemus. Tytöille ja pojille pidettiin erikseen rippikoulua ja sen kesto oli 100-120 tuntia. Ohjeet yhdenmukaistivat rippikoulun valtakunnallisesti. (Kallinen & Huttunen 2005, 300.)

Toinen maailmansota rikkoi alkanutta nuorisotyötä, kuten esimerkiksi rajan taakse jäi aktiivisia nuorten kristillisiä yhdistyksiä. Sodalla oli myös nuorisotyötä rakentavia puoli, sillä sisällissodassa ja sen jälkeen äitynyt kahtiajako oikeistoon ja vasemmistoon rikkoutui, kun talvi- ja jatkosodassa sodittiin yhdessä. Ennen sotaa nuorisotyön väki oli porvarillisista piireistä, mutta sitten nuorisotyöllä oli sauma saavuttaa kaikki kansanluokat. (Kallinen & Huttunen 2005, 301.)

Toisen maailmansodan aikana ja sen jälkeen nousi huoli Suomen nuorista, kun erinäiset ongelmat alkoivat yleistyä ja moninaistua. Sodan jälkeen uskankirkollisuus leimasi kirkollista kenttää. Sotien jälkeen perustettu Seurakuntaopisto tunnettiin uskankirkollisesta ajattelusta. (Launonen 2008 225–226.)

1930-luvulla palkattiin ensimmäisiä poikatyöntekijöitä ja vuonna 1946 kahdeksassa seurakunnassa oli palkattu maallikotyöntekijä nuorisotyötä varten. SNKL:n piirissä poikatyötä oli tehty jo vuodesta 1919 ja se oli kehittynyt ja kasvanut paljon, joten vuonna 1946 perustettiin yhdistys Poikien Keskus. Tyttötyön puolella perustettiin järjestö 1960-luvulla nimellä Tyttöjen Keskus. 1980-luvulla perustettiin varhaisnuorisotyön yhteinen Suomen Poikien ja Tyttöjen Keskus – PTK -ry. (Kallinen & Huttunen 2005, 302.) Vuonna 2017 Seurakuntien Lapsityön keskus, Poikien ja Tyttöjen Keskus sekä Nuorten Keskus yhdistyivät Nuori Kirkko ry:ksi (Nuori kirkko i.a.).

Vuonna 1949 käynnistetty koulutus loi kentälle runsaasti uutta työvoimaa ja vuonna 1951 jo 127 seurakunnassa oli nuorisotyöntekijöitä. Tänä aikana nuorisotyö ammattimaistui ja kehittyi hurjaa vauhtia. (Kallinen & Huttunen 2005, 302.)

1950-luvulla alkoi leirikeskusten rakentaminen. Niistä kehkeytyi keskeinen osa nuoriso- ja rippikoulutyötä, joista jälkimmäisenä mainittuun tämä tarjosi upean uuden innovaation – leirimuotoisen rippikoulun. Nuorisotyö sai leirimuotoisen rippikoulun myötä uuden työmuodon, kun rippikoulussa oli mukana varttuneempia nuoria isosiskoina ja isoveljinä eli isosina. (Kallinen & Huttunen 2005, 302.)

Gospelmusiikki rantautui Suomeen 1960-luvulla. Suomalaisessa gospelissa näkyi varhaisina vuosina vahva vastakkainasettelu vanhojen virsien ja uuden yhteiskunnallisen heräämisen välillä. Gospelilla oli vielä 1970-luvulla kyseenalainen asema, ja kitaramusiikin sopivuudesta kirkkoon käytiin keskusteluja. 1980-luvulta lähtien gospel on ollut suureksi osaksi hyväksyttyä kirkon piireissä. (Kallinen & Huttunen 2005, 304.) Vuonna 1970 ilmestyi ensimmäinen Nuoren seurakunnan veisukirja, josta tuli suosittu nuorison keskuudessa. Jo seuraavana vuonna pidettiin ensimmäiset Hengellisen nuorisomusiikin festivaalit, jota seurasi gospelin paikan vakiinnuttaminen kristillisissä nuorisotapahtumissa. (Kallinen & Huttunen 2005, 304.)

1970-luvulla erityisnuorisotyö sai alkunsa, kun huolestuttiin niistä ihmisistä, joita perinteinen nuorisotyö ei tavoittanut. Runsas päihteiden käyttö nuorilla festivaaleilla herätti seurakuntien huolen, johon reagoitiin käynnistämällä Palveluoperaatio Saapas, joka päivysti festivaaleilla. (Kallinen & Huttunen 2005, 304.)

1960-luvulla nuorisokulttuuri kehittyi vauhdilla eivätkä perinteiset menetelmät enää toimineet. Vuonna 1965 piispainkokous antoi tehtävän laatia rippikouluun kokonaissuunnitelma. Sitä kehiteltiin kuluvan ja seuraavan vuosikymmenen ajan, kunnes se saatiin valmiiksi vuonna 1980, jolloin rippikoulusta oli tullut jo merkittävä osa nuorisokulttuuria – varsinkin leirimuotoisesta rippikoulusta. (Kallinen & Huttunen 2005, 304-305.)

Yhteiskunnassa tapahtui muutoksia 1970-luvulla muun muassa koulutuspolitiikan muuttuessa peruskoulussa. Peruskoulussa oli yhtenäinen ja tasa-arvoistava opetussuunnitelma, joka toimi kirkolle mallina. Kirkko otti opiksi ja sai vuonna 1975 valmiiksi ensimmäisen kokonaisuohjelman eli K-ohjelman, joka kelpuutettiin kahta vuotta myöhemmin piispainkokouksessa pienin muutoksin. (Kallinen & Huttunen 2005, 305.) K-ohjelman jälkeen ilmestyi ohjelmarungot, joihin pohjaten seurakunta suunnitteli työnsä. K-ohjelman rinnalla toimi myös nuorisotyön tukena niin sanotut vuosiaiheet, joita seurakunta sai toteuttaa omien mahdollisuuksien mukaan. (Kallinen & Huttunen 2005, 306.)

Nuorisotyön vetonaulaksi muodostui rippikoulu, jota tuki isokoulutus. Niiden toimintojen lisäksi nuortenillat, erilaiset piirit sekä retket ja leirit tavoittivat nuoria. Työ sai 1980-luvulla uusia elementtejä, kun gospelmusiikki sai rinnalleen muitakin taiteen lajeja muun muassa näytelmien, musikaalien ja tanssin myötä. (Kallinen & Huttunen 2005, 306.)

Lama haastoi nuorisotyötä 1990-luvun alussa. Lama aiheutti seurakunnillekin taloudellisia vaikeuksia, jotka vaikuttivat toimintaresurssien suppenemiseen ja työntekijöiden vähentymiseen. Resurssien väheneminen ajoi siihen, että yhteistyötä oli tehtävä. Koulut, kunnan nuorisotyö sekä kolmannen sektorin toimijat toimivat mielellään seurakunnan nuorisotyön kanssa yhteistyössä. (Kallinen & Huttunen 2005, 307.)

3 HILJAINEN TIETO

Hiljaisen tiedon käsitteen loi unkarilainen lääketieteen tutkija Michael Polanyi. Polanyi halusi nostaa esille, kuinka suuri merkitys tunteilla ja niin sanotusti kätketyllä todellisuudella on ihmisen tiedossa. (Koivunen 1997, 76.) Hiljainen tieto on käännös Polanyin luomasta käsitteestä tacit knowledge. Termillä hän tarkoitti tietoa, joka vaikuttaa jatkuvasti ihmisessä, vaikka sitä ei ilmaista. Merkittävimpiä Polanyin ajatuksia on, että "ihminen tietää aina enemmän kuin voimme kertoa tai kuvata". (Koivunen 1997, 77.)

Klassinen esimerkki Polanyin käsityksestä hiljaisesta tiedosta on seuraava: kun tiedämme ihmisen kasvat, kykenemme tunnistamaan ne tuhansien kasvojen joukosta, vaikka emme osaa kertoa, kuinka tunnistamme tietämämme kasvat. Jenström yhdistää hiljaisen tiedon vahvasti mentori-oppipoika-suhteeseen, jossa hiljaista tietoa löytyy heidän toimiessa yhdessä. Molanderin ja Johannessenin mukaan hiljainen tieto on varmuutta toiminnassa. (Toom 2008, 34.)

3.1 Hiljaisen tiedon hankkeen synty

Lapsi- ja nuorisotyön neuvottelupäivillä vuonna 2012 pidettiin ensimmäinen "Ei vielä kiveen hakatut" -tilaisuus. Sen tarkoituksena oli käynnistää historian ja perinteen keruu hanke kirkon kasvatus- ja nuorisotyössä. Hankkeen tarve nousi jo eläkkeelle jääneiltä työntekijöiltä, jotka halusivat jakaa omia kokemuksiaan ja tarinoitaan. Nuorisotyön kentällä kerättiin jo historiaa, esimerkiksi Nuoperi-hanke keräsi kunnallisen nuorisotyön historiaa ja perinnettä. Hiljaisen tiedon hankkeen tavoitteena oli kerätä muun muassa historiaa, hiljaista tietoa ja erilaisia materiaaleja kuten kirjoja tai välineistöä. Syksyllä 2013 hankkeen onnistumista tukien haastateltavia koulutettiin haastattelumenetelmiin, laitteiden käyttöön ja tiedon siirtoon. Koulutettavana oli eläkkeelle jääneitä kirkon kasvatus- ja nuorisotyöntekijöitä, sillä ajatuksena oli, että hankkeessa seniorit haastattelevat muita senioreita. (Pekka Tukeva, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2017; Hiljaisen tiedon hanke -projektihakemus 2013.)

Hankkeessa oli sitä perustettaessa mukana Kasvatuksen ja nuorisotyön asiantuntijoiden liitto KNT, KNT:n eläkeläistiimi, Lapuan hiippakunnan edustaja, Diakonia-ammattikorkeakoulu sekä Kirkkohallitus, jolle hankehakemus jätettiin keväällä 2013. Kirkon kasvatusta ja nuorisotyön historiaa kerätään vieläkin ja hankkeen alussa mukana olleen Kirkkohallituksen edustajan Pekka Tukevan mukaan sille on edelleen tarvetta. Tukevan mukaan maakunnissa on vielä paljon tietoa, jota tulisi kerätä talteen, jos resurssit vain riittävät. (Pekka Tukeva, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2017; Hiljaisen tiedon hanke- projektihakemus 2013.)

3.2 Ei vielä kiveen hakatut – kirkkohallituksen historiankeräys

Hiljaisen tiedon hanke päättyi vuonna 2015, jolloin se muutettiin Kirkon kasvatusta ja perheasiat yksikön toiminnaksi, joka huomioidaan kirkkohallituksen vuosittaisessa talousarviossa.

Historiankeruuta jatketaan kirkon kasvatusta ja nuorisotyön kentällä edelleen. Toimintaa rahoittaa kirkkohallitus, haastattelijoina toimivat Kasvatuksen ja nuorisotyön asiantuntijat KNT:n eläkeläistoiminnan työryhmän vapaaehtoiset jäsenet. Historiankeräyksen puitteissa tietoa kerätään kahdelta eri ryhmältä: perusviroissa olleilta nuorisotyönohjaajilta ja nuorisotyön avainhenkilöiltä, jotka ovat toimineet esimerkiksi johtavissa viroissa, kirkkohallituksessa, hiippakunnassa tai kristillisissä järjestöissä. Ensisijaisina haastateltavina pidetään vanhimpia senioreita, joiden tarina olisi hyvä saada talteen ennen kuin he siirtyvät ajasta ikuisuuteen. Vuosina 2016 ja 2017 haastatteluja tehtiin tekemiemme haastattelujen lisäksi kolmelta. (Arja Lusa, Henkilökohtainen tiedonanto 25.10.2017.)

Kirkon kasvatuksen päivillä järjestetään vuonna 2018 ”Ei vielä kiveen hakatut” -tilaisuus, jota järjestämässä on ryhmä alkuperäisen hankkeen avaintoimijoita. Paikalle kutsutaan tämän hetken työelämän aktiiveja sekä nuorisotyön veteraaneja, jotka ovat tuoneet mukanaan jonkin tarinallisen näkökulman. Ohjelmassa lukee: Tämä tarina ansaitsee tulla kuulluksi. Tilaisuuden yhteydessä on kerrottu historiankeruusta ja siitä, että aineistoa kerätään. Samassa yhteydessä osallistujat ovat voineet ilmoittaa itsensä tai jonkun muun mahdolliseksi haastateltavaksi.

Tilaisuuteen osallistuvien määrä ja ohjelman suosio on kasvanut noin viiden vuoden aikana paljon. (Arja Lusa, henkilökohtainen tiedonanto 25.10.2017.)

Historiankeräyksen osana ollaan myös pohdittu nuorisotyön museointia. Nuorisotyöllä on paljon materiaalia, kuten reppuja ja leirilippuja, joiden pelätään häviävän eläköityvien työntekijöiden myötä. Kirkon kasvatuksen päivillä on muutaman kerran järjestetty näyttelyitä, joissa nuorisotyön tavaroita on ollut esillä, mutta ne ovat kestäneet vain muutaman päivän ajan. Museohankkeen suurimmat haasteet ovat tilojen puute ja se, että kukaan ei ole ollut vielä valmis kantamaan niin suurta vastuuta. KNT:n toiminnanjohtaja Arja Lusa on kuitenkin toiveikas siitä, että jonnain päivänä nuorisotyön museohanke toteutuu. (Arja Lusa, henkilökohtainen tiedonanto 25.10.2017.)a

Jokainen tarina ansaitsee tulla kuulluksi. (Arja Lusa, henkilökohtainen tiedonanto 25.10.2017.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyömme tutkimuskysymykset sekä esitellään prosessi vaiheineen.

4.1 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksemme tarkoituksena on kerätä materiaalia kirkkohallituksen historian-keräykseen sekä analysoida keräämäämme materiaalia opinnäytetyömme tutkimuskysymysten valossa. Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- 1) Mitä asioita haastateltavat ovat kokeneet työssään tärkeiksi?
- 2) Miten nuorisotyönohjaajan työ on muuttunut uran aikana?
- 3) Mitä seniorit tahtovat sanoa nuoremmille kasvatustyön ammattilaisille?

Ensimmäinen tutkimuskysymys nostaa esille, mitkä asiat haastateltava on kokenut työssään tärkeinä. Valitsimme tämän kysymyksen, koska siitä nousseita vastauksia lienee mielenkiintoista peilata omiin arvoihin ja pohtia, kuinka jokin asia kestää aikaa, kun taas jokin muu on mahdollisesti jäänyt pois.

Toinen kysymys liittyy työn muuttumiseen. Valitsimme tämän kysymyksen, koska halusimme tietää, kuinka työntekijät ovat itse kokeneet työn muutokset. Tämä antanee osviittaa myös siitä, kuinka työ mahdollisesti kehittyy jatkossa.

Kolmas kysymys on tarkoituksellisesti avoin, koska haluamme antaa senioreille tilaisuuden jakaa omaa tietotaitoaan ja kokemuksiaan nuoremmille kollegoille. Millä seniori haluaa evästää nuorempia kollegoita? Tämä kysymys toimii ikään kuin kisällin vaelluksena, jossa mestarit evästävät meitä.

Tavoitteina tutkimuksessamme on saada laajempi ymmärrys nuorisotyönohjaajan ammatista ja sen historiasta, luoda kokonaisuus, josta ihmiset voivat ammentaa ajatuksia ja peilata niitä omiinsa sekä antaa senioreille mahdollisuus jakaa omia ajatuksiaan ja kokemuksiaan. Vastaavaa tutkimusta ei ole aiemmin tehty, joten tämä on myös ikään kuin uuden tutkimusalueen avaus ja mahdollista tutkittavaa aluetta jatkossakin.

4.2 Aineiston keruu ja analyysimenetelmät

Tutkimuksemme on kvalitatiivinen tutkimus. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on yksinkertaisuudessaan aineiston ja sen analyysin muodon kuvausta. Laadullista tutkimusta verrataan sen vastakohtaan, kvantitatiiviseen eli määrälliseen tutkimukseen ja sitä määritellään kysymällä, mitä se ei ole. Kvalitatiivista tutkimusta tehtäessä voidaan myös erotella "laadullinen aineiston käsittely" sekä "laadullisen aineiston käsittely". Tutkimuksessa voidaan siis kerätä aineistoa määrällisesti, mutta aineiston käsittely on laadullista. (Eskola & Suoranta 1998, 13.) Eskolan ja Suorannan (1998, 14) mukaan kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen vastakkainasettelu on kuitenkin turhaa. Tärkeintä on itse tutkimuksen teko ja jonkin ongelman tai ilmiön tutkiminen käyttäen niille sopivinta menetelmää.

Kvalitatiivisissa tutkimuksissa käytetään usein harkinnanvaraista otantaa eli ei keskitytä aineiston suuruuteen, vaan sen laatuun. Harkinnanvaraista otantaa käytettäessä, on tutkijalla oltava kyky rakentaa tutkimukselle kivenkova teoria-pohja. Tämän takia aineistoa pyritään myös analysoimaan paljon syvemmin, sillä laatu on aineiston tieteellisyyden kriteerinä. Analyysi tapahtuu aineistolähtöisesti eli ilman ennako-oletuksia. (Eskola & Suoranta 1998, 18.)

Yksi kvalitatiivisen tutkimuksen tunnuspiirteistä on sen hypoteesiton luonne. Hypoteesia eli ennako-olettamusta ei tehdä ennen aineiston hankinnan aloittamista, vaan tutkija oppii tutkimastaan ilmiöstä uutta tietoa aineiston keruun aikana. Kvalitatiivisten tutkimuksien tehtävä ei ole todistaa hypoteesejä, vaan luoda niitä. (Eskola & Suoranta 1998, 19-20.)

Aineiston keräsimme teemahaastatteluina. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä, josta voidaan myös käyttää termejä puolistandardoitu tai ei-sidottu standardoitu. Teemahaastattelun käyttö sopii tutkimuksiin, joissa tutkimuksen kohteena on aiheita, jotka voivat olla haastateltaville emotionaalisesti arkoja tai aiheita, jotka ovat haastateltaville ajallisesti kaukaisia. Teemahaastattelu on myös oiva tutkimusmenetelmä silloin, kun käsiteltävät aiheet eivät ole haastateltaville jokapäiväisiä keskustelunaiheita tai jos selvitetään haastateltavien ihanteita, arvoja tai kriittisiä perusteluita. (Hirsjärvi & Hurme 1991, 35.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen valitsimme, koska tutkimme ilmiötä, jota olisi haastavaa tutkia muilla menetelmillä. Teemahaastattelun valitsimme, koska se mahdollisti vapaamuotoisen keskustelun, jossa kuitenkin käydään ennakkoon miettimämme aihealueet läpi.

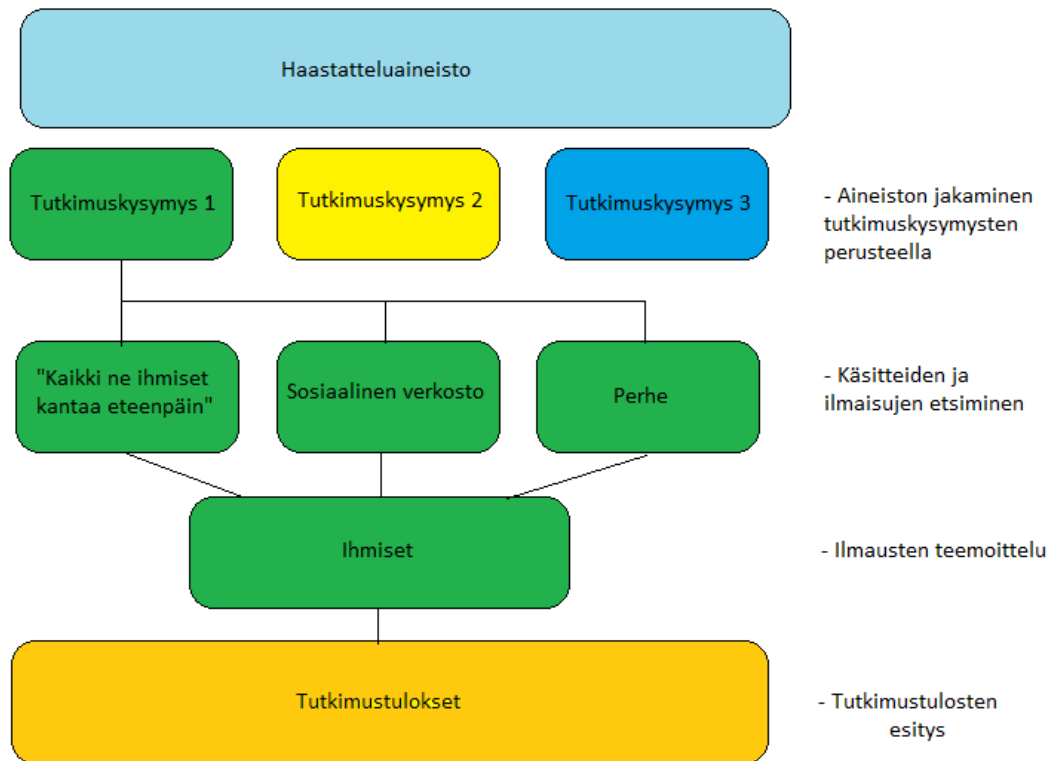
Haastattelimme viittä nuorisotyönohjaajajäseniä. Pyrimme valitsemaan haastateltavamme mahdollisimman moninaisista taustoista eli eri puolilta Suomea ja erikokoisista seurakunnista. Onnistuimme haastateltavien valinnassa mielestämme hyvin, koska kaikki haastateltavamme ovat maantieteellisesti eri alueilta.

Haastateltavistamme neljä oli miehiä, joista kolmella painopiste työssään oli poikatyössä. Yhden haastateltavistamme painopiste oli varhaisnuorisotyössä ja yhdellä nuoriso- ja perhetyössä. Kaksi haastateltavaa teki uransa pienessä seurakunnassa, yksi pienessä ja suuressa seurakunnassa, yksi keskisuudessa ja yksi suuressa. Haastateltavistamme kaksi opiskeli Helsingin evankelisessa opistossa, kaksi Sisälähetysopistossa eli nykyisessä Raamattuopistossa ja yksi Raudaskylän opistossa.

Teemahaastattelurungon pohjana käytimme kirkkohallituksen historiankeräyksen haastattelupohjaa, jota täydensimme, jotta saamme tarkempia vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Haastattelujen pituudet vaihtelivat 85:n ja 160:n minuutin välillä. Haastattelujen pituus johtuu siitä, että haastattelurunkomme oli laa-

jempi kuin mikä opinnäytetyömme kannalta oli tarpeellista. Litteroimme haastatteluista osuudet, jotka koimme opinnäytetyömme kannalta merkittäviksi. Litteroitua tekstiä kertyi kaiken kaikkiaan 51 sivua.

Sisällönanalyysin ensimmäinen vaihe on tehdä päätös siitä, mikä aineistoissa kiinnostaa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92). Tutkimuksessamme aineistossa kiinnostaa tutkimuskysymykset. Toinen vaihe on käydä läpi aineisto ja merkitä sieltä tutkimuksen kannalta merkittävä sisältö (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92). Kävimme läpi litteroitua tekstiä ja merkitsimme sieltä Wordin korostustyökalulla tutkimuksemme kannalta merkittävät osuudet. Aineisto irrotetaan muusta aineistosta, ja sen jälkeen luokitellaan, teemoitetaan tai tyypitellään (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92). Irrotimme aineistosta tutkimuksemme kannalta merkittävät osuudet eli ne kohdat, jotka olimme korostaneet. Sen jälkeen teemoittelimme aineistosta irrotetun materiaalin. Teemoittelu tapahtui tutkimuskysymystemme perusteella. Teemoittelun jälkeen etsimme jokaisesta teemasta tarkempia käsitteitä. Esimerkiksi kysymyksessä työn merkityksestä löysimme tarkemmiksi käsitteiksi muun muassa ihmiset ja työn sisällön. Toimme nämä tarkemmat käsitteet yhteen vastamaan tutkimuskysymyksiimme. Teemat ja niiden tarkemmat käsitteet löytyvät tutkimustulokset kappaleesta.

Taulukko 3. Kuvaus aineiston analyysiprosessista

Ensimmäistä tutkimuskysymystä tarkastellessa etsimme ilmaisuja ja merkityssisältöjä, jotka vastaavat tutkimuskysymykseen. Näistä esimerkkejä ovat: 1. ”Tietenkin jäi kaipaamaan sosiaalista verkostoa.”, josta poimimme merkityssisällöksi sosiaalisen verkoston sekä 2. ”Kaikki ne ihmiset vie eteenpäin. Tietysti oma perhe.” jonka merkityssisällöksi tuli oma perhe. Näistä merkityssisällöistä muodostui merkityskategoria ”Ihmiset”, josta saamme vastauksia ensimmäiseen tutkimuskysymykseemme.

4.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyöprosessin aikana arvioimme tutkimuksemme luotettavuutta jokaisessa prosessin eri vaiheessa. Luotettavuuden arvioiminen perustuu omaan avoimeen subjektiivisuuteemme tutkijoina, sillä voimme sanoa olevamme tutkimuksen keskeisin tutkimusväline (Eskola & Suoranta 1998, 210). Yhtenä arvioinnin vaikeutena voi ilmentyä haastatteluissa käsiteltävien asioiden etäisyys,

sillä ne ovat voineet saada uudenlaisen merkityksen haastateltaviemme elämässä. Toinen vaikeus on meidän käsityksemme asioista, kuten nuorisotyöstä. Voimme ajautua tilanteeseen, jossa puhumme haastateltavan kanssa eri asioista samalla nimellä tai samasta asiasta eri nimellä. Pyrimme välttämään näitä tilanteita tekemällä tarkentavia kysymyksiä, jos tilanne sitä vaati.

Tutkimuksemme teoriaosuudessa olemme käyttäneet luotettavia lähteitä, jotka on merkitty viitteinä tekstiin ja luettelona lähdeluetteloon. Olemme pyrkineet käyttämään mahdollisimman tuoreita lähteitä työssämme.

Haastattelutilanteissa vastuumme tutkijoina oli luoda turvallinen ilmapiiri. Otimme tämän huomioon jo haastattelun sopimisessa antamalla haastateltavalle mahdollisuuden päättää, missä ja mihin aikaan haastattelu tapahtuu. Näin voimme varmistaa sen, että haastattelu tapahtuu paikassa, jonka haastateltava kokee turvaliseksi. Kerroimme haastateltaville, että mitä olemme tekemässä ja mitä varten sekä kerroimme, mihin äänitystallenne menee. Huomioimme myös tutkimusprosessin aikana sen, että haastateltavien anonymiteetti säilyy. Emme julkaise kenenkään nimitietoja tai entisen työpaikan sijaintia.

Haastattelut järjestettiin aina haastateltavan valitsemissa paikoissa. Kolme viidestä haastattelustamme toteutettiin haastateltavien kotona ja kaksi muuta seurakuntien tiloissa. Jokaisen haastattelun alussa pyysimme haastateltavaa täyttämään lupalapun haastattelun arkistointia varten ja kerroimme vielä uudestaan, minne haastattelut tallennetaan. Vaikka saimmekin kaikilta haastateltavilta luvan käyttää heidän nimiään tutkimuksessamme, lupasimme jokaiselle haastateltavalle anonymiteetin. Kun alun viralliset asiat olivat hoidettu, laitoimme nauhurit päälle ja aloitimme haastattelun. Haastattelujen päättyessä suljimme nauhurit, kiitimme haastateltavaa ja lähdimme kotia kohti, paitsi kerran kävimme Ruotsissa.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa esitellään tutkimuksemme tulokset.

5.1 Tärkeät asiat työssä

Tähän osioon on koottu ensimmäiseen tutkimuskysymykseemme esitettyjä vastauksia. Pääsääntöisesti nämä vastaukset nousivat teemahaastattelussa "kokemukset kirkon nuorisotyönohjaajana työskentelyn tärkeydestä ja merkityksestä" sekä "nuorisotyönohjaajan työhön sitoutuminen" -teemoista. Alla esimerkkejä kysymyksistä, joiden vastauksia keräsimme tähän osuuteen.

Millaisena olet kokenut työsi lasten, nuorten ja perheiden parissa merkityksen?

Kerro jostain mieleesi jääneestä konkreettisesta onnistumisen kokemuksesta tai onnistumisen kokemisesta työurallasi.

Millaisissa tilanteissa olet kokenut, että työtäsi on arvostettu?

Millaisissa asioissa koet voineesi vaikuttaa kirkon kasvatustyön kehittämiseen?

Mitä nuorisotyönohjaajuus tarkoittaa sinulle?

Mitkä asiat ovat eniten vaikuttaneet, siihen että olet pysynyt tällä uralla?

Mitkä asiat työurasi varrelta ovat sellaisia joiden huomaat auttaneen jatkamaan ja jaksamaan työssäsi?

5.1.1 Ihmiset

Kaikki haastateltavamme nostivat esiin tärkeiksi asioikseen työn kannalta muut ihmiset. Puoliso ja perhe nostetaan haastatteluissa tärkeiksi työn tukijoiksi. Haastateltavat kertovat työn olevan laadultaan sellaista, että joutuu olemaan paljon pois kotoa, jolloin perhe on joutunut kärsimään.

Sosiaalinen verkosto mainitaan tärkeäksi asiaksi työssä. Se on myös asia, jota osa haastateltavista on jäänyt kaipaamaan siirryttyään eläkkeelle, mutta osa jatkaa edelleen seurakunta-aktiivina vapaaehtoistyössä tai muissa tehtävissä, jolloin sosiaalinen verkosto ei niin suuresti ole muuttunut.

Parasta uralla on ollut kohdata varhaisnuoret. Niissä on haastetta ja ne myös opettaa meitä. (H2)

Lapset, varhaisnuoret ja nuoret nousevat tärkeiksi haastateltavilla. Erityisesti vapaaehtoiset saavat paljon kiitosta.

Uran aikana sain hyviä tyyppejä ympärilleni, jotka kouluttivat minua. (H3)

Nuorisotyöstä ei tulisi mitään, jos nuoret ei kantaisi vastuuta. (H4)

Yksi haastateltavista nostaa tärkeiksi henkilöiksi lasten ja nuorten isät, jotka oli ottanut mukaan työhön muun muassa kerhonohjaajiksi. Tärkeiksi asioiksi mainitaan myös työyhteisöt, esimiehet sekä työparit.

5.1.2 Työn sisältö

Retki- ja leirityö nousee useilta haastateltavilta tärkeänä asiana.

Oon joskus sanonut, että jos ei olis leiritoimintaa, niin en olis pätkääkään täs työssä. Leiri oli ykkösasia. Tein mahdottoman paljon kesällä. En ole eläissäni pitänyt kuukauden pituista kesälomaa, olin aina pätkissä. Laitoin ensin leirit ja sitten katoin, minne mahtuu lomat. Vaimo sai tyytyä siihen. (H1)

Luonto on ollut minulle aina tärkeä ja haluan opettaa sitä. (H3)

Muun muassa leiri-, koski- ja rikkavaellukset nostetaan tärkeinä asioina, joiden yhteydessä puhutaan myös, että ”harrastus on muuttunut työksi”. Osalta haastateltavista tärkeäksi paikaksi nousee Lappi, jonne usein tehtiin retkiä. Erityisempien retkien ja leirien lisäksi mainitaan myös rippikoulu, josta sai esimerkiksi uusia kerhonohjaajia.

Haastatteluissa työntekijöillä nousee tärkeiksi omat työalat, erityisesti poikatyö nousee tärkeänä, sillä osa haastateltavistamme oli vanhoja poikatyöntekijöitä. Yksi haastateltava puhuu työstään, että hänen työnsä oli mieslähtöistä/pikkumieslähtöistä ja hänellä oli halu vaikuttaa poikien elämään.

Työn muuttuessa jatkuvasti seniorit pitivät tärkeänä jatkuvaa mahdollisuutta kouluttautua lisää. Erityisesti kiitosta saivat partiotyö ja sen koulutukset. Koulutuksesta mainitaan myös, että omalla pohjakoulutuksella ei muihin töihin päässyt. Yksi haastateltavista kertoo, että pohjakoulutus antaa hyvät eväät toimia nuorten kanssa ja piti sitä tärkeänä, mutta toisaalta koki, ettei koulutus tarjonnut eväitä aikuisten kanssa toimimiseen.

Vapaus tehdä töitä ja toteuttaa itseään ovat myös tärkeitä asioita. Työ on koettu myös mielekkäänä, joten sitä on jaksanut tehdä.

5.1.3 Onnistumisen kokemukset, kutsumus ja terveys

Työhön sitoutumisen ja jaksamisen kannalta tärkeiksi asioiksi mainitaan pienet onnistumisen kokemukset.

Huippuhetki on se kun 50 tyttöä laulaa. Ei uralla tarvitse muita kuin tällaisia pieniä onnistumisia. (H2)

Sillä tavalla kokenut sitten onnistuvansa kun näkee. Kun elämä kohallaan ja kirkon työssä niitä näkee. (H3)

Leirityöhön mainitaan liittyvän useita onnistumisen kokemuksia – erityisesti se, kun lapset ja nuoret ovat sitoutuneet ja tulevat kerta toisensa jälkeen uudelleen

leireille ja retkille. Kutsumus sekä Jumalan johdatus nostetaan merkittäviksi tekijöiksi, että on jaksanut tehdä työtä. Uskoontulon ja uskon mainitaan kantaneen työssä. Raamatun opettamista pidettiin tärkeänä, ettei työ olisi pelkästään harastusmaista toimintaa. Työn nähtiin myös perustuvan Raamattuun.

Jokaisen elämälle on suunnitelma. (H4)

Mä olen tehnyt kutsumustyötä. Mä olen tehnyt sitä työtä mitä olen halunnut tehdä niin siihen ei virkaehtosopimukset vaikuta. (H5)

Terveys nostetaan tärkeänä asiana työssä jaksamisen kannalta, ja yksi haastateltavista nosti esille, että työnantaja on hoitanut työntekijän hyvinvoinnista huolehtimisen hyvin. Haastateltavat nostivat esille ajatuksen siitä, että haaveena oli päästä terveenä eläkkeelle ja hyvin he kertovat siinä myös onnistuneensa, kun ovat pitäneet itsestään huolta.

5.1.4 Työn merkitys lapsen ja nuoren perheelle

Haastateltavat näkevät tärkeänä, kun työllä on merkitystä nuorten perheille. Sen huomaa, kun näkee nuorella tai lapselle menevän hyvin tai kiitosta tulee itse nuorilta tai heidän perheiltään.

Perusunelma on se, kun nuoruudesta siirrytään aikuisuuteen, että siitä jää rakas ja tärkeä muisto ja pohja, joka kantaa eteenpäin elämässä ja seurakunnassa. (H1)

Olen kokenut työni merkityksellisenä. On auttanut jaksamaan, kun on tajunnut tällä olevan merkitystä. (H4)

Yhden haastateltavan kokemuksen mukaan perheet arvostivat sitä, että pojat saivat omat tilat käsillä tekemiselle. Hän kertoo myös vanhempien olevan valmiita olemaan mukana toiminnassa, jos seurakunta järjestää mielekästä toimintaa.

5.2 Työssä tapahtuneet muutokset

Tähän kysymykseen vastattiin teeman "työssä tapahtuneet muutokset sekä ammattitaidon kehittyminen" sisällä. Alla keskeisimpiä kysymyksiä kyseisestä teemasta:

Millaisissa asioissa olet työurasi aikana havainnut eniten työhösi vaikuttaneita muutoksia?

Miten pyhäkoulu/varhaisnuoriso/nuoriso/rippikoulu/jne. tekeminen on työssäolo-aikanasi kehittynyt?

Millaista kehitystä on tapahtunut työn puitteissa esim. työskentelytilojen ja leirikeskusten kohdalla?

Miten virkaehdoissa viran sisällöissä tapahtuneet muutokset ovat vaikuttaneet työn tekemiseen?

Miten näet ammattitaitosi kehittyneen urasi aikana? Ja millaisissa asioissa se on näkynyt?

5.2.1 Työn sisällölliset muutokset

Yksi haastateltavistamme koki virkansa muuttuneen uransa aikana, kun hän oli yrittänyt uransa alussa tehdä "perinteisellä tavalla poikatyötä", mutta sitten otti lasten isät mukaan ja työ kehittyi niin, että isät toimivat aktiivisina toimijoina muun muassa kerhonohjaajan roolissa.

Tää työhän muutti luonnettaan ihan olennaisesti. Se virka, johon minä poikatyöhön tulin, niin ei se ole se virka mistä jäin eläkkeelle. Ei ois voinut opiskeluaikana ajatella, että mä teen jotain parisuhdetyötä tai ihan jotain muuta. (H5)

Rippikoulutyön suhteen sanotaan, että niiden toteutuksessa on siirrytty teemakonaisuuksiin, joka nähdään hyvänä muutoksena. Vaikka keinot käydä rippikoulua ja tehdä työtä on muuttunut, niin ydin säilyy samana.

Yksi haastateltavista kertoo, että ”suuria persoonia on jäänyt pois” ja työ on yhdenkaltaistunut, että kaikki nuorisotyönohjaajat menevät samaan luokkaan. Samalla nousi huoli tyttö- ja poikatyön katoamisesta, kun viroista tehdään nykyään usein varhaisnuorisotyön virkoja eikä samalla tavalla tehdä poika- ja tyttötyötä kuin ennen.

Haastatteluissa tehdään havainto, että työtä on keskitetty tiettyihin paikkoihin vuosien saatossa, mutta toisaalta tehdään myös havainto, että nuorten maailma on osaksi virtuaalisessa ympäristössä. Sosiaalinen media ja tietokoneet nähdään sekä positiivisena että negatiivisena asiana.

Nuorisotyö oli sitä silloin, että kylillä pidettiin. Nykyään ei paljoa kylillä juosta vaan nuoret tulevat työkeskuksiin. Se on sillee, kun on kulkuyhteydet parantunut. Siihen aikaan ei ihmisillä kodeissa paljon autoja ollut. Nuorisotyön piti mennä sinne, missä nuoret on ja pitää siellä niitä tilanteita. (H3)

Yksi mikä helpottaa on, kun nuoret ei enää fyysisesti koonnu yhteen paikkaan, niin nyt on sosiaalinen media. (H2)

Haastateltavamme kertovat myös, kuinka työhön liittyvä byrokratia on lisääntynyt tilastoinnin ja raportoinnin myötä. Monien uusien juttujen – kuten videoiden ja diasarjojen – tullessa yksi haastateltavistamme havahtui siihen, että monet vanhat jutut toimivat myös nuorten kanssa.

Tää on muuttunu hirveesti tämä, aina sanon et oikeeseen aikaan jäin eläkkeelle. Tämä raportointi. Hyvänen aika, me ollaan valmistuttu tekemään töitä eikä raporteja. Tää paperin pyörittäminen on aivan käsittämätöntä. Tietokone tulee paljon lähemmäksi kuin se kenen kanssa töitä teet. Esimerkiksi semmoinen juttu, kun pitää leiriä ja siellä sattuu jotakin, niin pitää tehdä kirjallinen raportti. Kaikki läheltä piti -tapahumat pitää raportoida. Jos mä olisin joutunut siihen aikaan tekemään niin mitä muuta ois saanut tehdä kuin raporteja. Ja mulle sattuu kaikennäköstä. Leirien jälkee kun istun kirjoittamassa, että mitä tapahtu. Sellainen byrokratia on lisääntynyt kauheasti, mitä ennen ei ollutkaan. (H3)

Yksikään haastateltavista ei koe, että muutokset virkaehdoissa olisivat vaikuttaneet juurikaan työntekemiseen. Työalojen esimiesten tuleminen työhön koetaan selkiyttäneen työtä.

5.2.2 Muutokset leirityössä

Osan haastateltavistamme urien alussa ei ollut vielä leirikeskuksia, jolloin leiritointia pidettiin telttaleireinä sopivilla paikoilla. Kun leirikeskuksia rakennettiin, leirityö keskitettiin niihin. Kaikki eivät kuitenkaan siirtyneet täysin sisätilaleireihin.

Sillä lailla, kun leirikeskus tuli, edelleenkin pidettiin niitä telttaleirejä. Minä jatkoin ne kesäleirit telttaleireinä. Laitettiin telttat pystyyn siihen ympäristöön. Sehän oli telttaleirille mahdolloman huono paikka. Kuitenkin se tehtiin edelleen ja aatelen että kun perinteinen kesäleiri on, niin mä oon sen verran vanhakantainen et mä en hyväksy et ollaan sisätiloissa, ellei sitten olla sairaana. (H1)

Leirikeskuksia rakennettiin ja niitä tuli lisää, mutta yksi haastateltava kertoo, kun hänen seurakuntansa joutui luopumaan leirikeskuksesta.

-- jouduin kuitenkin tilanteeseen, että seurakunnan leirikeskus otettiin pois. Leirikeskus myytiin kaupungille ja seurakunta sai vuokrata sitä. Lopulta me emme saaneet sieltä leiriaikaa ollenkaan. Sitten alkoi vaihe, jossa jouduimme miettimään, missä pidämme kaikki leirit. (H4)

Yksi haastateltavista kertoo, että leirikeskuksen tuleminen lisäsi yhteistyötä paikallisten seurojen kanssa, jotka halusivat käyttää leirikeskusta. Se yhteistyö johti yhteisiin leireihin, jossa oli myös seurakunnan sanoma mukana.

Yksi haastateltavista kertoo, että leireillä oli aikoinaan kulttuuri, jossa jokaiselle leirille tultiin häiriköimään. Hän iloitsee, että tällainen kulttuuri on jäänyt pois.

5.2.3 Nuorten maailmaan liittyvät muutokset

Nuorten maailmaan liittyy moninaisia muutoksia. Harrastusmahdollisuudet ovat paljon moninaisemmat kuin vuosia sitten, ja nuoret tulevat nuorteniltoihin usein toisista harrastuksista. Merkittävä osa elämästä on siirtynyt virtuaaliseen maailmaan ja sosiaaliseen mediaan. Seurakunta on noussut kilpailemaan lasten ja nuorten vapaa-ajasta, kun nykyään harrastusmahdollisuuksia on paljon enemmän kuin ennen. Nuorten urakeskeisyys nostetaan myös ajatuksena, kuinka jo pienestä pitäen rakennetaan omaa ansioluetteloja ja pohditaan, mikä on kannattavaa oman uran kannalta.

5.2.4 Muutokset yhteiskunnassa ja seurakunnan taloudessa

Kaikki haastateltavat nostavat talouden muuttuvana tekijänä. Ennen on voinut vapaammin tehdä ostoksia työlle, kun nykyään on tarkemmin mietittävä, mihin rahat laitetaan. Kun määrärahoja ei enää ole samalla tavalla kuin ennen, niin pelko on työntekijöiden vähentämisestä.

Poikatyön omaisuus oli yhdessä pahvilaatikossa ja partio-puolella oli yksi laho telta ja jotain muuta. Se oli oikeastaan siinä. Täällä oli pitkään tehty töitä. Sitten kun jäin eläkkeelle niin poikatyön omaisuus ei mahtunut yhteen pahvilaatikkoon eikä yhteen varastoon. (H5)

Työttömyys nostetaan ongelmana esiin, että se vaikuttaa sekä seurakunnan talouteen, että seurakuntalaisiin ja heidän tarpeisiinsa. Se luo eriarvoistumista ja vaikuttaa perheisiin.

5.2.5 Iän karttuminen

Iän karttumisen haastateltavat kokivat niin, ettei jaksanut enää samalla tavalla valvoa öitä leirielämässä, mutta leirityötä jatkettiin kuitenkin loppuun asti. Osa

haastateltavista kertoo olleensa niin hyvässä kunnossa, että leirejä olisi voinut jatkaakin siinä kohtaa, kun jäi eläkkeelle.

5.3 Perintö

Kolmas tutkimuskysymyksemme, jonka teemana oli perintö, sai vastauksia lähes jokaisesta haastattelussa käsitellystä teemasta. Perintöteemassa kysymyksiä oli seuraavia kysymyksiä.

Onko jotain mitä jäit kaipaamaan työstä siirryttyäsi pois työelämästä?

Mitä haluaisit sanoa kirkon nuorisotyönohjaajiksi aikoville ja sitä työtä juuri nyt tekeville?

Mikä oli parasta työurallasi?

5.3.1 Itsestä huolehtiminen työssä

Kaikki haastateltavat nostivat esiin itsestään huolehtimisen. Moni kertoi työn olevan aika ajoin varsin pitkäjänteistä ja uuvuttavaa, mutta myös hyvin palkitsevaa. Yksi asia, jonka osa haastateltavistamme mainitsi itsestään huolehtimisen yhteydessä, oli työaika ja sen tasapainottaminen vapaa-ajan kanssa.

Se työ on palkitsevaa, mutta samalla se voi olla hyvinkin uuvuttavaa. Sitä pitää hoitaa myös itseäsi, kun tähän työhön lähtee. (H1)

Samalla täytyy huolehtia itsestä ja muistaa erottaa työ ja vapaa-aika. Et voi koko ajan olla sillain että nuori härnää, Ei saa väsyttää itseään loppuun. (H2)

Yksi haastateltavista kehotti pitämään huolta myös omasta perheestä ja kertoi oman perheen olevan vahvin tukipilari työssä jaksamiseen. Itsestään huolehtiminen sekä henkisesti että fyysisesti on ehdottoman tärkeää, koska kirkko ei tee mitään pahoinvoivalla työntekijällä. Yhdellä haastateltavista nousi toive, että olisi saanut enemmän työnohjausta etenkin vielä uransa loppupuolella.

5.3.2 Työkaluja ja -menetelmiä

Haastatteluissa nostettiin paljon myös esille erilaisia työkaluja ja menetelmiä joita työssä voi käyttää. Jokainen haastateltavamme kertoi menetelmistä, joita olivat itse käyttäneet työssään, mutta sen lisäksi jokainen kertoi oman persoonan olevan nuorisotyönohjaajan tärkein työkalu.

Ollaan esimerkkejä ja näyttämässä tietä. Tätä tehdään persoonalla. (H4)

Se on se jännä tunne, kun tulee seurakuntaan ja on niitä odottajatahoja, mutta on just se oma ittensä. Sen päälle ai-noastaan voi rakentaa sen oman persoonan ja oman hengellisyden ja kaiken osaamisen. (H2)

Omat vahvuudet on ne työkalut, ei muiden työkaluilla voi tehdä vaan omilla täytyy tätä hommaa tehdä. Älkää ruvetko apinoimaan muita vaan tehkää ihan omaa. (H5)

Haastateltavamme kertoivat myös siitä, että työtä voi tehdä vain omien vahvuuk-sien kautta. Suurin osa haastatelluista senioreista nostavat tarinankerronnan tai-tona, jonka he taitavat ja josta he ovat tykänneet. He rohkaisevat myös harjoitta-maan sitä ja sanovat, että siinä pystyy myös kehittymään harjoittelemalla. Am-mattitaidon sanotaan kehittyvän juuri tekemällä, ei niinkään kirjoista lukemalla.

Kaikki haastateltavamme olivat jossain vaiheessa uraansa tehneet työajatonta työtä ja suurin osa oli kokenut sen myös hyväksi. Yksi haastateltavistamme sa-noi, että työtä tehdään silloin, kun nuorisoa on paikalla, koska nuoret eivät kysy onko sinulla vapaa- vai työpäivä.

Mutta työaika on asia, mitä en ymmärrä ollenkaan. Eihän ka-lastajakaan tee hyvillä apajoilla vain kahdeksan tunnin päi-vää ja jätä niitä kaloja sinne vaan silloin kun kala käy pyy-dykseen niin pyydetään. (H3)

5.3.3 Hengellisyys

Haastateltavamme nostavat esiin, että nuorisotyönohjaajan on pidettävä kirkon yhteistä tavoitetta esillä, kasteopetusta. Kirkon työntekijän neuvotaan pitämään terävänä mielessä se, että miksi tätä työtä tehdään. On meitä suurempi taho, jolle tätä työtä tehdään ja on hyvä pohtia, tekeekö tätä koska haluaa rahaa vai tekeekö tätä kutsumuksen takia.

Meidän pitäisi kaikkien – siistijöistä kirkkoherraan – (olla) jonkinlaisia ikkunoita. Aina kohdattavissa ja tavoitettavissa. Ja myös lähellä jumalanpalveluselämää. (H2)

Yksi haastateltavistamme rohkaisee, että Jumala antaa voimansa, jos hänen työhönsä lähtee. Mikään tuputtaja ei neuvota olemaan, mutta julistuspuoli nähdään tärkeänä pitää myös esillä, kun tehdään töitä suuremman Herran kuin seurakunnan eteen. Nuorisotyön sanottiin olevan myös kutsumus- ja elämäntapatyötä, jota on tärkeää tehdä koko sydämellä.

Teenkö tätä työtä koska se on ammatti ja siitä saa palkkaa vai teenkö koko sydämestäni. (H3)

Oot valinnut rikkaan ammatin ja kutsumuksen. (H4)

5.3.4 Tulevaisuuden haasteita kirkon nuorisotyössä

Haastateltavamme toivat esiin myös kirkon nuorisotyön tulevia haasteita. Esiin nousi muun muassa näkemys siitä, miten kirkko voisi tavoittaa toiminnallaan enemmän ihmisiä. Huolta nousi myös siitä, miten seurakunta ottaa sekä tyttöjen että poikien tarpeen huomioon tasapuolisesti.

Kaikille pitää olla jotain, vaikka ei aivan kaikkia tavoitettaisi-kaan. Ei panosteta vain yhteen pieneen ryhmään täysillä. Meillä ei ole kirkon työntekijöinä antaa kaikkea, mutta annetaan mitä on. (H2)

Vastaako seurakuntien nuorisotyö poikien haasteisiin vai ottaako se huomioon vaan tytöt? Tässä on teillekin haastetta

joskus sitten. Tytöt on helppo saada mukaan, mutta pojat vaatii sitten vähän enemmän. (H3)

Osa myös rohkaisi kokeilemaan erilaisia työmuotoja ja tarkastelemaan omaa työtään. He kertoivat myös, että ammattitaito ei kasva vain käymällä koulutuksissa vaan töitä tekemällä ja uusia asioita kokeilemalla. Yhden haastateltavan mielestä ”aina on tehty näin” ovat kuolevan seurakunnan viimeisiä sanoja. Maailma muuttuu ja seurakunnan tulisi muuttua sen mukana.

Ammattitaito ei kehity muuta kuin tekemällä ja kokeilemalla erilaisia juttuja. Vaikka ihan päättömiäkin hommia. Kun itse lähdette töihin, niin kehittäkää ideoita. Tekee niin kuin itse parhaaksi näkee. Itehan mä sitä hommaa teen. (H3)

Jos jengiä ei näy niin on syytä katsoa peiliin. (H5)

6 POHDINTA

Tässä luvussa esitellään tutkimuksen johtopäätökset, mahdolliset jatkotutkimukset sekä oma ammatillinen kasvu.

6.1 Johtopäätökset

Tärkeistä asioista työssä nousi haastatelluilta muut ihmiset. Tämä on varmasti universaali ja ajaton teema tällä saralla. Mielenkiintoinen tässä oli nosto siitä, että työstä ei tulisi mitään, jos ei antaisi vastuuta nuorille. Esimerkillinen toimintamalli oli mielestämme se, kun yksi haastateltavistamme kertoi ottaneensa isät mukaan toimintaan ja antoi heille vastuuta. Tämä on esimerkillinen tapa ottaa mukaan ne ihmiset, jotka jäävät usein passiiviseen rooliin kirkossa. Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön kolmion mukaan tässä lähestytään sosiaalisuuden kulmaa, kun lapset ja heidän vanhempansa ovat myös osallisia työstä. Launonen pohtii, että työ on usein vahvasti työntekijälähtöistä ja pedagogista, jolloin syytä olisi ottaa huomioon enemmän sosiaalinen kulma (Launonen 2007b, 86).

Haastateltavamme olivat kaikki yhtä mieltä siitä, että työajattomuus on ollut työssä hyvä. Seurakunnissa on jonkin verran viime vuosina kokeiltu työajallista seurakuntatyötä. Raison seurakunnasta tehtiin tutkimus, jossa tutkittiin, miten työntekijät kokivat työaikakokeilun. Merkittäviä muutoksia työnsisältöihin ei tapahtunut, mutta työajallisuus jakoi työntekijöiden mielipiteet kahtia puolesta ja vastaan. (Kimmo Keskinen 2012.) Haastateltavillamme ei ollut kokemusta työajallisesta työstä seurakunnan nuorisotyössä, jolloin heidän kantansa nousee juuri työhistoriasta työajattomasta nuorisotyöstä.

Opistotason nuorisotyönohjaajakoulutuksella seniorit eivät päässeet juuri muualle töihin kuin kirkkoon. Nykyisen nuorisotyönohjaajakoulutuksen kanssa tulee myös sosionomin tai yhteisöpedagogin pätevyys, joka laajentaa työllisyysmahdollisuuksia paljon. Haastatteluista nousi koulutukseen liittyen myös ajatus siitä,

että koulussa ei opetettu kohtaamaan aikuisia vaan nuoria. Sosionomi ja yhteisöpedagogin kohderyhmät ovat niin laajat, että valmiudet kohdata aikuisia ovat erilaiset.

Seurakunta tarjoaa hyvin työnohjausmahdollisuuksia. Hiippakunnat tarjoavat maksutonta työnohjausta sekä yksilö- että ryhmäohjauksena, joiden pituus on kahdesta vuodesta kahteen ja puoleen vuoteen. Tämä on hyvä asia itsensä huolehtimisen ja työhyvinvoinnin kannalta. Työhyvinvoinnin nähdään heikentyneen kirkossa johtuen huonosta henkilöstöjohtamisesta ja taloudellisesta epävarmuudesta (Seurakuntalainen 2015). Haastattelemamme seniorit kokivat johtajansa hyvinä, mutta uskoaksemme kirkon henkilöstöjohtamisessa on puutteita johtuen vajavaisesta johtamisosaamisesta.

Leiri- ja retkityö nousi haastateltaviltamme tärkeänä asiana ja uskomme sen pysyvän sellaisena kirkkomme nuorisotyön piirissä myös tulevaisuudessa. Se varmaan muuttaa muotoaan – haastateltavamme nostivat Lapin vaellukset ja muut tavallaan erityisemmät leirit esille, mutta uskoisimme niiden kysynnän tulevaisuudessa vähäisempää. Leiri- ja retkityö on sellainen työmuoto, jolla kirkon nuorisotyössä on pitkät perinteet ja vielä toistaiseksi resurssit tarjota sitä eri tavalla kuin esimerkiksi kunnallisella nuorisotyöllä. Leirityön sovittaminen mahdollisen työajallisuuden kanssa muodostunee ongelmaksi, koska leirityö sitoo työntekijänsä fyysisesti leirille leirin ajaksi eikä sieltä voi kuitenkaan lähteä pois vapaille.

Haastateltavat puhuvat siitä, kuinka harrastukset ovat muuttuneet työksi, kun on tehnyt vaellusretkiä. Seniorit ovat kokeneet siis päässeensä toteuttamaan itseään. Tämä on niitä asioita, joita jokainen ammattilainen pääsee pohtimaan työssään. Nuorisotyönohjaajan on hyvä pohtia omia lahjojaan, joilla voisi palvella nuoria ja muuta seurakuntaa. Haastateltavat kehottivat kokeilemaan uusia juttuja ja siinä nuorisotyönohjaaja on avainpaikalla omien lahjojen ja harrastusten kanssa.

Haastatteluissa nostetaan esiin se, että nuorten harrastusmahdollisuudet ovat lisääntyneet ja moninaistuneet. Tämä on johtanut siihen, että seurakunnan toimin-

taa ei ole välttämättä koettu niin mielekkäänä, jolloin on siirrytty muiden harrastusten pariin. Seurakunnan ja muiden toimijoiden toiminnan erottaa tosin se, että seurakunnan toiminnassa on mukana hengellinen ulottuvuus. Launosen kristillisen lapsi- ja nuorisotyön kolmiota tarkastellessa voi ajatella, että seurakunnan ulkopuolinen toiminta sisältää enemmän vaikutteita pedagogisesta ja sosiaalisesta kärjestä, kun seurakunnallisessa työssä hengellinen ulottuvuus on vahvemmin läsnä. Hengellinen ulottuvuus on se, joka erottaa seurakunnan tekemän työn muista toiminnoista. Siitä seurakunnan on pidettävä kiinni ja se on sen valttikortti.

Seurakunta ei kuitenkaan sulje pois muita vapaa-ajanviettotapoja vaan on osana tukemassa nuoren kasvua siinä missä muutkin toimijatahot. Seurakunnassa ei tulisi koskaan väheksyä sitä, miten tärkeitä yhteistyötahoja paikkakunnan muut toimijat ovat. Jos esimerkiksi seurakunta ja kunnan nuorisotyö laittavat resursseja joissain tapauksissa yhteen, voidaan lasten ja nuorten kasvua tukea vahvemmin. Tällainen ei välttämättä näy niin paljon suurilla paikkakunnilla, mutta pienillä paikkakunnilla toimijoiden välinen yhteistyö on lähes välttämätöntä. Mainio esimerkki tällaisesta toiminnasta oli yhden haastateltavan kertoma malli siitä, miten seurakunta oli järjestänyt yhteisiä leirejä seurojen kanssa.

Merkittävä senioreiden tekemä nosto on nuorten urakeskeisyys. Jo nuoresta pitäen mietitään, mitä on hyvä tehdä. Tähän seurakunnan on hyvä vastata sillä, että nuorella on mahdollisuuksia kokeilla erilaisia juttuja ja mahdollisesti myös kerryttää merkintöjä ansioluetteloon, mutta ennen kaikkea on tärkeää osoittaa nuorelle, että hänen arvonsa ei ole kiinni ansioluettelon pituudesta vaan hän on arvokas ja rakastettu niistä huolimatta, ei niiden ansiosta.

Ratkaisevaa ei siis ole, mitä ihminen tahtoo tai ehtii, vaan se että Jumala armahtaa. (Room. 9:16)

Vuonna 2004 opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisemassa tutkimuksessa seurantatutkimuksia tehnyt Helena Helve kertoo nuorten urakeskeisyyden olevan alhaisempi kuin aiemmalla sukupolvella ja arvojen muuttuneen enemmän postmaterialistisiksi (Kalliomaa ym. 2004). On hyvinkin mahdollista, että kuluneen 13

vuoden aikana nuorten arvomaailmassa ja urakeskeisyydessä on tapahtunut uusi muutos ja nuorten urakeskeisyys on nyt kasvussa. Seurakunnat tarjoavat nuorille jo isostoimintaa, josta voi saada itselleen merkintää ansioluetteloon sekä varhaisnuorisotyön puolella on hyvät puitteet toteuttaa erilaisia harrastekerhoja kerhonohjaajien erityisosaamisten sekä lasten ja nuorten toiveiden mukaan.

Senioreilla heräsi huoli, että tyttö- ja poikatyö häivytetään ja jatkossa tehdään vain yhteistä varhaisnuorisotyötä. Varhaisnuorisotyössä tytöillä ja pojilla on mielekästä toimia myös oman sukupuolensa mukaisissa ryhmissä (Tytöt ja pojat seurakuntalaisina -kehittämissasiakirja 2012, 19). Ajattelemme, että on tärkeää pitää jatkossa edelleen toimintaa sekä tytöille että pojille, koska lapsi kaippaa myös sellaista seuraa. Ihannetilanteessa seurakunnassa pidettäisiin tyttö-, poika- sekä varhaisnuorisotoimintaa, joista viimeisenä mainittu on kaikille avointa. Näin toiminnasta ei jäisi pois sen takia, että oma sukupuoli on toiminnassa huonosti edustettuna, ja avoimia tilaisuuksia kaikille on kuitenkin tarjolla.

Huolimatta siitä, että haastattelemamme seniorit olivat eri oppilaitoksista lähtöisin, emme havainneet tulosten suhteen merkittäviä poikkeavuuksia. Näiden tutkimuskysymysten valossa koulutustaustalla ei vaikuta olevan näin suurella ajankänteellä merkitystä – mielenkiintoista olisi tosin tutkia, löytyisikö poikkeavuuksia eri tutkimuskysymyksillä.

6.2 Jatkotutkimukset

Tämä opinnäytetyö on ensimmäinen julkaisu, jossa tutkitaan kirkon nuorisotyön historiaa haastatteleamalla nuorisotyönohjaajasenioreita. Jatkossa aiheeseen on mahdollista paneutua lähestulkoon mistä tahansa näkökulmasta, koska aluetta ei ole vielä muuten tutkittu. Teimme tämän opinnäytetyön laadullisena tutkimuksena ja se voi olla viisasta jatkossakin, mutta mielenkiintoinen vaihtoehto voisi olla myös toiminnallinen opinnäytetyö aiheesta esimerkiksi toteuttamalla kirkon nuorisotyön historian näyttelyn.

Ajankohtaisuus tällä hetkellä tutkimuksessamme oli se, että haastateltavamme olivat ensimmäisten joukossa luomassa alueillaan kirkon nuorisotyötä. Tulevaisuuden nuorisotyönohjaajajseniorit ovat lähteneet työssään liikkeelle jo erilaisista lähtökohdista.

6.3 Jokainen tarina ansaitsee tulla kuulluksi

Onnistuimme mielestämme opinnäytetyön tavoitteessamme hyvin. Koemme saaneemme laajemman ymmärryksen nuorisotyönohjaajan ammatista ja sen historiasta, josta osa tuli teorian kautta, mutta merkittävä osa tuli haastattelutilanteista ja sen aineiston parissa työskentelystä. Haastattelutilanteet olivat upeita ja jäävät ikuisesti mieleen positiivisina kokemuksina.

Haastattelutilanteissa seniorit antoivat suoraan meille neuvoja elämään ja työelämään. Vähän harmittaa, että kaikkea ei pysty tässä yhteydessä esittämään, mutta meille tilanteet olivat hyvin merkityksellisiä. Voisi ajatella, että meille tämän työn arvo ei ole tässä kirjallisessa lopputuotoksessa vaan tässä prosessissa kokonaisuudessaan.

Parityöskentely toi haasteita opinnäytetyöhön. Aikataulujen sovittaminen yhteen sekä työn edes jossain määrin tasapuolinen jakaminen on haasteellista. Työskentelymme oli kaikista tehokkainta silloin, kun työskentelimme yhdessä, mutta niitä mahdollisuuksia oli harmittavan vähän. Opinnäytetyöprosessin muutaman vaiheen aikataulut venyivät alkuperäisestä, koska työkuviot veivät oman aikansa erityisesti kesästä.

Ammatillisen kasvun kannalta merkityksellistä tässä työssä meille oli, että meidän on syytä pysyä valppaana siitä, miten maailma ja sen tarpeet muuttuvat. Oli upeaa huomata haastatteluissa senioreiden asenteen, että uusia juttuja on syytä kokeilla eikä kangistua kaavoihin. ”Näin on aina ennenkin tehty on kuolevan seurakunnan viimeisiä sanoja” sanottiin yhdessä haastattelussa – toivottavasti niihin sanoihin ei tarvitsisi ikinä tuudittautua itse.

minä valmistun
ammattillinen kasvu
ja reflektio (Tutkija Laaksonen)

”Jokainen tarina ansaitsee tulla kuulluksi” kuuluu Ei vielä kiveen hakattujen tunnuslause. Kaikki haastateltavistamme kokivat haastattelut antoisiksi ja niin koimme mekin. Ehkä jonain päivänä mekin olemme senioreita ja meitä tullaan haastattelemaan.

LÄHTEET

- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Neljäs painos. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Hiljaisen tiedon hanke- projektihakemus 31.5.2013. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 1991. Teemahaastattelu. 5.-7.p. Hki: Yliopistopaino.
- Kallinen, Eija & Huttunen, Timo 2008 artikkelissa Ennen meitä – 100 vuotta kristillistä nuorisotyötä teoksessa Paananen, Terhi & Tuominen, Hans 2005. Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.
- Kalliomaa; Anniina; Puura, Sanna & Tasanko, Pia 2004. Nuoruus Suomessa. Helsinki: Opetusministeriö. Viitattu 13.9.2012. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2004/liitteet/opm_241_nuoruus_suomessa.pdf?lang=fi
- Keskinen, Kimmo 2012. Työajattomuudesta työaikaan: Työaikakokeilu Raison seurakunnassa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Porin toimipaikka. Diakonian koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Kirkko 2020 : Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuusselonteko. 2010. Helsinki: Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus.
- Kirkkohallitus 2014. Kohtaamisen kirkko : Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnan suunta vuoteen 2020. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Kirkon nuorisotyönohjaajan koulutuksen vaiheet. 2010. Helsinki: Kirkkohallitus
- Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaaminen. 2010. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Koivunen, Hannele 1997. Hiljainen tieto. Helsingissä: Otava.
- Launonen, Pekka 2004, Nuorisonohjaajasta nuorisotyönohjaajaksi : Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyönohjaajien koulutus ja ammattitaidon muuttuvat tulkinnat 1949-1996, Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Launonen, Pekka 2007a. Artikkelissa Kirkon nuorisotyö - hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen kolmiyhteys. Viitattu 8.2.2017. <http://www.nuortenkeskus.fi/binary/file/-/fid/390>
- Launonen, Pekka 2007b Kirkon nuorisotyö – hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen kolmiyhteys. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.)

- Nuorisotyötä on tehtävä – Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja 76.
- Launonen, Pekka 2008. Kasvattava ja palveleva kirkko – kristillisen lapsi- ja nuorisotyön olemus. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus : LK-kirjat.
- Lusa, Arja 2017. Toiminnanjohtaja, Kasvatuksen ja nuorisotyön asiantuntijat KNT ry. Helsinki. Henkilökohtainen tiedonanto 25.10.
- Läsnäolon nuorisotyö : Suomen evankelis-luterilaisen kirkon erityisnuorisotyön missio, visio ja strategia 2015. 2007. Helsinki: Kirkkohallitus, Kasvatus ja nuorisotyö.
- Muhonen, Mervi & Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatus?. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus : LK-kirjat.
- Nuori kirkko ry. i.a. <http://nuorikirkko.fi/>
- Porkka, Jouko 2008 Kirkon kasvatustoiminta yhtenäiskulttuurista postmoderniin aikaan. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus : LK-kirjat.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Seurakuntalainen 25.05.2015. Työhyvinvointi on vähentynyt kirkossa. <https://www.seurakuntalainen.fi/uutiset/tyohyvinvointi-on-heikentynyt-kirkossa> Viitattu 25.10.2017
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Viitattu 10.2.2017 <http://www.evl.fi/>
- Toom, Auli; Onnismaa, Jussi & Kajanto, Anneli 2008. Hiljainen tieto : tietämistä, toimimista, taitavuutta. Helsinki: Kansanvalistusseura : Aikuiskasvatuksen tutkimusseura.
- Tukeva, Pekka 2017. Hallintopäällikkö, Nurmijärven seurakunta. Nurmijärvi. Henkilökohtainen tiedonanto 19.10.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uud. p. Helsinki: Tammi.
- Tytöt ja pojat seurakuntalaisina -kehittämissasiakirja 2012

LIITE 1

Teemahaastattelurunko

Haastateltavan perustiedot:

Nimi, syntymäaika ja paikka, perhe, missä ja milloin opiskeli, opiskelujen kesto, eläkkeelle jäämisvuosi

Katsaus työhistoriaan:

Kerro siitä milloin ja missä työpaikoissa työskentelit.

Kerro myös millä työaloilla työskentelit.

Kirkon nuorisotyönohjaajan uralle hakeutuminen:

Kerro siitä miten sinusta tuli kirkon nuorisotyönohjaaja

Mikä sai sinut hakeutumaan tälle alalle?

Oliko jotakin seikkoja jotka erityisesti vaikuttivat siihen että hakeuduit tälle alalle?

Onko sinulla ollut joku hengellinen tausta (herätysliike, SRK-tausta, tms.) joka vaikutti alalle hakemiseen?

Kokemukset kirkon nuorisotyönohjaajana työskentelyn tärkeydestä ja merkityksestä:

Millaisena olet kokenut työsi lasten, nuorten ja perheiden parissa merkityksen?

Kerro jostain mieleesi jääneestä konkreettisesta onnistumisen kokemuksesta tai onnistumisen kokemisesta työurallasi.

Millaisissa tilanteissa olet kokenut että työtäsi on arvostettu?

Millaisissa asioissa koet voineesi vaikuttaa kirkon kasvatustyön kehittämiseen?

Mitä nuorisotyönohjaajuus tarkoittaa sinulle?

Työn tavoitteet ja työtavat

Millaisia tavoitteita olet työssäsi asettanut ja mihin olet pyrkinyt?

Millaisia työhön liittyviä unelmia sinulla on ollut?

Miten ja millaisin menetelmin olet työssäsi pyrkinyt kohtaamaan tyttöjä, poikia ja perheitä?

Oletko voinut hyödyntää työssäsi jotakin erityisosaamista, joitakin erityislahjoja? Jos olet niin millaista osaamista, millaisia lahjoja ja millä tavoin olet niitä voinut hyödyntää?

Oletko kokenut olleesi ”uudisraivaaja” joissain asioissa työurasi aikana? Ja jos olet niin missä asioissa?

Ketkä ja mitkä tahot ovat olleet sinun ja seurakunnan tärkeimpiä yhteistyökumppaneita?

Työssä tapahtuneet muutokset sekä ammattitaidon kehittyminen:

Millaisissa asioissa olet työurasi aikana havainnut eniten työhösi vaikuttaneita muutoksia?

Onko mielestäsi jotain hyvää jäänyt pois nuorisotyöstä?

Oletko huomannut, että muutokset suomalaisessa yhteiskunnassa ovat vaikuttaneet työhösi? Jos, niin kerro millaiset muutokset ja miten ne ovat vaikuttaneet.

Miten pyhäkoulu/varhaisnuoriso/nuoriso/rippikoulu/jne. tekeminen on työssäolo-aikanasi on kehittynyt?

Millaista kehitystä on tapahtunut työn puitteissa esim. työskentelytilojen ja leirikeskusten kohdalla?

Miten virkaehdoissa viran sisällöissä tapahtuneet muutokset ovat vaikuttaneet työn tekemiseen?

Millaisena olet kokenut asemasi ja arvostuksesi työyhteisöissä, joissa olet työskennellyt?

Miten mahdolliset työpaikkojen vaihtumiset ovat vaikuttaneet työn tekemiseen ja muuttaneet sitä?

Miten näet ammattitaitosi kehittyneen urasi aikana? Ja millaisissa asioissa se on näkynyt?

Työn haasteet ja vaikeudet:

Mitkä ovat olleet merkittävimpiä haasteita työssäsi?

Mikä työssäsi on tuntunut vaikeimmalta?

Millaisissa työhösi liittyvissä tilanteissa, työtehtävissä olisit halunnut onnistua paremmin tai koet epäonnistuneesi?

Miten olet kokenut työajattoman työn tekemisen?

Nuorisotyönohjaajan työhön sitoutuminen:

Mitkä asiat ovat eniten vaikuttaneet siihen että olet pysynyt tällä uralla?

Mitkä asiat työurasi varrelta ovat sellaisia joiden huomaat auttaneen jatkamaan ja jaksamaan työssäsi?

Miten olet kokenut iän karttumisen vaikuttaneen työntekemiseen?

PERINTÖ:

Onko jotain mitä jäit kaipaamaan työstä siirryttyäsi pois työelämästä?

Mitä haluaisit sanoa kirkon nuorisotyönohjaajaksi aikoville ja sitä työtä juuri nyt tekeville?

LOPUKSI:

Nouseeko mieleesi joitain sattumuksia, hauskoja tai muuten merkityksellisiä hetkiä, tarinoita joista haluaisit kertoa?

Onko mielessäsi jokin asia jota en tämän haastattelun aikana kysynyt, mutta josta mielelläsi jotain sanoisit?

Tai jotain sellaista joka on nyt tämän haastattelun aikana noussut mieleesi ja josta mielelläsi vielä jotain kertoisit?

Mikä oli parasta työurallasi?